

Josep Clara

**ALCALDES DE GIRONA
1868-1874**

NARCÍS FARRÓ I ALBERT

NARCÍS FARRÓ I ALBERT

(Sarrià de Ter, 1826 - Girona, 1889)

Nascut, a Sarrià de Ter, el 13 de març de 1826, Narcís Farró era fill de Ramon Farró Farró, adroguer de Sarrià, i Coloma Albert Massot (segons l'acta parroquial, i Hostench, segons el testament del mateix Narcís), originària de Verges. Els avis paterns eren de Sarrià, i els materns, de Verges. Quan el batejaren, a l'església dedicada a Nostra Senyora de la Misericòrdia, de la parròquia de Sant Pau de Sarrià, dos dies després de néixer, li imposaren els noms de Narcís, Francesc i Jordi.

De la família Farró, de Sarrià, val la pena de remarcar que l'avi Baldiri Farró va tenir responsabilitats al govern del poble al temps que es produí la invasió napoleònica.

La professió de Narcís Farró Albert —segons els registres municipals— era la de propietari. El dia 11 de març de 1868, quan tenia 42 anys, es casà amb Càndida Subirats Farró, de 34 anys i natural de Figueres, filla de Jordi Subirats Salvà, comerciant de Figueres, i de Mariàngela Farró Farró, de Sarrià. La cerimònia s'emmarcà a la parròquia de Sant Feliu de Girona. Abans calgué superar el tràmit de la dispensa eclesiàstica, ja que els que es casaven eren cosins. Ella al·legà que no tenia béns i que no havia trobat cap altre partit, i també es va demostrar que no havia estat forçada a l'enllaç matrimonial. La nova parella oficial residí en una casa del carrer del Pontmajor, la número 12, on ja residia abans de casar-se amb altres elements de la família Farró.

Propietari revoltat i alcalde fugaç

El nom de Narcís Farró va assolir protagonisme després de la revolució de 1868. No detingué càrrecs orgànics en el partit, ni ocupà llocs de representació popular, però va ser membre del comitè local dels republicans federals i col·laborà al *Boletín Republicano de la Provincia de Gerona*.

Va participar activament dels ideals republicans i, en la insurrecció federal del mes d'octubre de 1869, capitanejà una banda pagada per ell mateix, la qual acabà fracassant. Després de la derrota i d'uns dies fora de casa, Narcís Farró i el seu cosí de Verges,

Josep Antoni Albert Massot (avi de l'escriptora escalenca Caterina Albert Paradís), van precisar llur mobilització i actuació en un fulletó de resposta al publicat pel diputat ganxó Pere Caimó, el qual l'havia acusat d'inacció infortunada. Allò cert és que Farró s'insurreccionà contra el govern de Madrid amb una quarantena d'homes joves de Sarrià, el Pontmajor i Girona.

El dia 5 d'octubre de 1869, el grup –armat malament– arribà a Orriols, on s'amplià amb elements de Vilademuls, Galliners i Bàscara. Primer tenia intenció d'engruixir el grup alçat a l'Alt Empordà pel diputat Suñer i Capdevila, però els moviments de la tropa van fer canviar-li de parer i planejà d'afegir-se als revoltats a la Bisbal, aplegats pel diputat Pere Caimó. No hi arribà abans que el parlamentari fos pres pels militars arribats de Girona. Aleshores vagà per poblacions entre Figueres i la ratlla de França, per tal de contactar amb el diputat Suñer, el qual li indicà que tenia el grup format per retirar-se a la Jonquera. Quan ell mateix volia presentar-se i lliurar-se a l'alcalde de la població fronterera, va contemplar com "algunos miserables, lo peor de la partida de Suñer, estaban difundiendo la alarma y el miedo entre la gente acomodada de la villa", un dels quals –aprofitant l'ocasió que no hi havia cap autoritat– pretenia de fer diners. Ell s'hi acostà i li digué que "a quien trate de robar mandaré pegarle cuatro tiros".

Acabà la rèplica a Caimó recordant-li "el agradecimiento de los propietarios de La Junquera a mi humilde persona y especialmente el de algunos de ellos (por haberles acompañado a Figueras, etc.) con quienes tengo la satisfacción de decir me porté con igual generosidad que con el mismo diputado Caymó, para cuyo indulto fue el iniciador de la carta que muchísimos amigos firmamos y remitimos al ciudadano Tutau; con la misma generosidad que entregué dinero a los jóvenes que se retiraron de la partida primero y a los que luego quisieron entrar en territorio francés". Per a republicans com Farró, es podien destinar diners a la causa, però la propietat era sagrada.

Aquesta concepció de la propietat no li estalvià maldecaps de la justícia militar. Durant el mateix mes d'octubre, fou sumariat

495

SUPLEMENTO Á "LA PROVINCIA."

REPUBLICANOS FEDERALES: Las circunstancias que atravesamos nos obligan á dirigiros un consejo claro y leal. D. Amadeo ha abdicado la corona que 191 diputados le habian conferido, y el pueblo, que ha recobrado completamente su soberanía, ha de tener aquella calma y serenidad, propia de los hombres ante el peligro.

A los mandatarios del pueblo, debidamente elegidos, incumbe resolver esta crisis. Nosotros debemos estar preparados para que sus decisiones tengan efecto, y para combatir en todos terrenos á los que, bajo cualquier disfraz, traten de uncir al carro de la tiranía al noble pueblo español.

El Rey ha abdicado....

Gerona 11 de Febrero de 1873.

Emilio Prax, diputado.—Miguel Avellá, diputado.—Pablo Alsina, diputado.—Retaniso Costa, diputado.—Ramon Tomás, diputado.—José Jibert, diputado.—José T. de Ametller.—Domingo Puigoriol.—Francisco Loperena.—Narciso Farró.—Felix Sala.—Narciso Vinardell Martí.—Daniel Ortiz.—Gerónimo Aulisch.—Agustín Boixa.—Juan Dívi.—Fernando Garcia.—Sebastian Jover.— Por la Redacion de LA PROVINCIA.—Arturo Vinardell Boig.

Gerona: Imp. de M. Lisch.—73.

Crida als republicans federals, signada per Narcís Farró i altres, arran de l'abdicació d'Amadeu de Savoia. Biblioteca Carles Rahola.

com a capitost de la insurrecció i cridat a donar descàrrec davant el tinent fiscal encarregat de reprimir l'actuació rebel.

Narcís Farró entrà a la casa de la ciutat, el 29 de febrer de 1873, a través de la fórmula digital, emprada pel governador civil, per cobrir el buit de poder quan es produí l'abdicació d'Amadeu I. Ell era un dels homes que encarnaven la nova situació política, i la seva posició econòmica garantia una gestió moderada.

De bon començament li adjudicaren la responsabilitat de primer tinent d'alcalde. El 21 d'abril, en renunciar Joaquim Riera al lloc d'alcalde, li correspongué l'alcaldia. Però el seu paper com a alcalde va ser efímer. El 29 de maig expressà la renúncia, per raons purament particulars, indicant que canviava de domicili i anava a viure a Banyoles. La llei només obligava els veïns d'una població als càrrecs públics, però no imposava ser veí d'una població determinada.

Narcís Farró reaparegué, políticament, després del cop de força del general Pavía, quan el 1874 l'autoritat superior el nomenà diputat provincial pel districte de Brunyola.

En el món dels negocis

El nostre home fou un hisendat, però no era un rendista ociós, sinó molt actiu, que no oblidà el món dels negocis de cada dia. Va deixar diners al 6 % d'interès i tractà en ferros i afers de quintes, és a dir, en la redempció o la substitució del servei militar. La Diputació de Girona ja li havia pagat diners per aquests afers l'any 1871. Un anunci del 1876 especificava on era localitzable: "Narciso Farró sigue contratando sustitutos por todas las quintas, en Gerona subida a Santo Domingo 3 entresuelo, y en Barcelona calle del Hospital 42 y 44 piso 2º". La contradicció que existia entre el programa republicà contrari a les quintes i el paper d'un republicà que hi feia negoci resulta prou evident.

El 1875 era el vuitè contribuent provincial pel subsidi industrial i de comerç. Es pot dir, però, que els afers comercials i familiars li reportaren també moments desagradables. Aquell mateix any

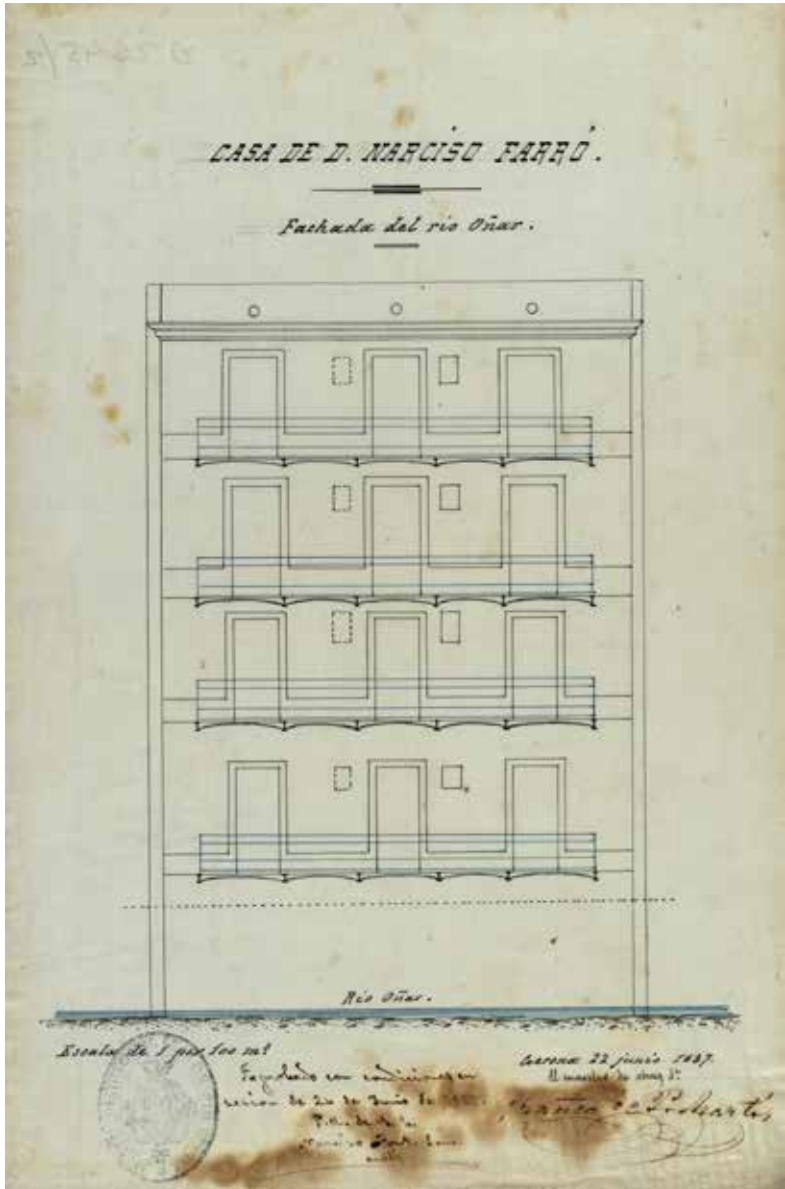

1875 va ser denunciat, engarjolat i finalment absolt, en territori francès:

En audiencia del 3 de marzo de 1875, el Tribunal criminal (Cour d'Assises) de las Bocas del Ródano ha tenido que ocuparse de un proceso sobre emisión de 200 falsos billetes de Banco de 20 francos cada uno en Marsella. Los detenidos, que son Don Narciso Farró, ex diputado provincial, ex alcalde de la ciudad de Gerona (España), y D. José Bosch, ex diputado del tercer distrito de Barcelona, han podido probar que les había transmitido estos falsos billetes un cierto Pascual Borreda, residente hoy día según se dice en Londres, donde continúa su lucrativo pero peligroso comercio. Se han presentado ante el tribunal testigos que han afirmado la intachable honradez de Farró y Bosch, víctimas inocentes del monedero falso Borreda a causa del cual han sufrido una prisión preventiva de más de seis meses. Después de haber oído a los testigos, el Sr. Fiscal Sergent (avocat general) ha abandonado la acusación. Los Sres. Bessat y Furby han presentado la defensa de los detenidos que han sido absueltos. Después de esta absolución, los Sres. Jurados han rodeado a Farró y Bosch y les han hecho una calurosa ovación.

El 1878 era posseïdor d'una mina de plom a Sant Pere d'Osor, batejada amb el nom d'Anita. Aquell mateix any s'interessà pels negocis industrials i aportà 30.000 pessetes, per tal d'esdevenir soci de la companyia Planas i Companyia, empresa dedicada a la foneria i a la construcció de màquines i material elèctric, la qual l'any 1884 canvià la denominació per la de Planas, Flaquer i Companyia. Aleshores hi participà amb un capital de 62.500 pessetes. Se'n separà, però, el 1889 i li correspongueren 42.339,47 pessetes, que no va tenir temps de cobrar. També el 1889 –amb 2.000 pessetes– participà en la fundació de la societat comanditària Gallart i Companyia, dedicada al negoci de serralleria i maquinària

A les propietats heretades o adquirides, el 1882 hi afegí el mas Taltabull, a Sant Dalmai (aleshores pertanyent al districte muni-

Narcís Farró reedificà una casa del carrer de Sant Francesc que havia estat de la família Foxà. Ajuntament de Girona. AMGi.

cipal de Brunyola) i diversos censos al mateix lloc, comprats per 8.000 pessetes a Secundí Gruartmoner, xocolater de Girona.

El barri de Pontmajor, residència habitual de Narcís Farró. Ajuntament de Girona. CRDI (Fototipia Thomas, ed.), 1910-1920.

L'ampliació del patrimoni urbà també fou notable, sempre conjuntament amb la seva esposa, com en el cas anterior. En 1883 adquirí a Francesc Vilagran Comas, veí de la Bisbal, per 3.000 pessetes, una casa de planta baixa i dos pisos al carrer del Pontmajor, i el 1886 comprà a Antoni i Pere Pou, hisendats de Sant Miquel de Fluvià, la casa Guinart i altres edificis enderrocats situats al barri de la Barca de Girona, per un import de 6.000 pessetes. El 1887 va obtenir –pagant 3.000 pessetes– i començà a reedificar la casa arruïnada que havia estat propietat de la família Foxà, al carrer de Sant Francesc, i que donava a l'Onyar per la part de darrere. Anoto que, en el decurs de les obres, hi aparegué una làpida hebreaica, la qual fou regalada a la Comissió de Monuments perquè fos destinada al museu d'antiguitats. Es tractava d'una làpida rectangular procedent de la portada d'una antiga sinagoga que havia

estat reutilitzada en aquell indret, com a material de construcció.¹

Comprava i venia. Consta que el 1888, com a quantitat d'un termini, va rebre 2.000 pessetes de Jaume Cabarrocas Ribas, pagès de Santa Pellaia, per la venda del mas Pere Serra, de Santa Àgata, de Cruïlles, escripturada tres anys abans. Subarrendava també a Pere Dalmau, de Sant Julià de Ramis, el 1889, el molí fariner que hi havia a la Costa Roja i era de Narcís Fonsdeviela. Deixava diners: el 1889, per exemple, 2.000 pessetes a l'hisendat Joaquim de Carles de Mendoza. I mostrava la cara altruista: el 1880 va participar amb 50 pessetes a la subscripció a favor de les famílies dels naufrags de l'Ebre.

Final tràgic

La trajectòria vital del nostre personatge va tenir un final inesperat i tràgic. Fou el primer alcalde de Girona que morí assassinat. Un dia de les Fires de 1889, a mig matí i amb la llum del dia, quan —amb barret i bastó— caminava pel carrer dels Ciutadans, Narcís Farró Albert va ser víctima d'una revenja personal, premeditada i materialitzada amb un tret de revòlver, i deixà de viure per culpa d'aquella violència. Una gasetilla de *La Nueva Lucha*, corresponent al dia 31 d'octubre, ho apuntà als lectors:

En la acera de la calle de los Ciudadanos inmediata a la puerta de entrada a la casa número 9, propiedad del señor Flores, cayó muerto a las once de la mañana de ayer, de un tiro en la nuca, el vecino del Puente Mayor, señor Farró. Por la referida casa puede pasarse de la calle citada a la de Herrerías Viejas sin inconveniente ninguno, por haberse, con motivo de las obras que se practican en el edificio, quitado la puerta que cerraba la comunicación. Se supone que el asesino esperó a su víctima metido en el portal principal de la casa que tiene en frente, o

1. Descrita per Enric Claudi Girbal, "Inscripción hebrea procedente de la sinagoga gerundense", dins *Revista de Gerona*, III (1888), p. 225-229.

sea, en la otra acera, un edificio en construcción y por lo tanto inhabitado. Desde dicho portal se cree que disparó el arma homicida huyendo después por la calle de Herrerías Viejas. En el momento del suceso pasaba por la calle Ciudadanos el coche de Olot y el ruido de éste amortiguó el producido por el disparo.

La premsa va parlar del succés com a “resultado de un crimen premeditado y cometido con la sangre fría más espantosa”. *Diario de Gerona* (31-X-1889) remarcà que era la nota negra d’aquelles Fires i que “no dejará de ser un borrón para nuestra ciudad, cuyas morigeradas costumbres son tradicionales”. El revòlver del crim, gairebé nou, aparegué poques hores després darrere la porta de la botiga propera. Es tractà inevitablement d’una acció planejada per revenjar-se del greuge sofert. No costà gaire de trobar el responsable. Joaquim Duran Turrós, propietari de Sarrià de Ter, de la mateixa edat de Farró i veí de Girona, fou acusat i empresonat, però no arribà tampoc amb vida al dia del judici. La causa s’havia de veure davant d’un tribunal amb jurat popular el dia 1 de desembre de 1891. El processat, però, va morir, sobtadament, a la presó, un mes abans de la vista.²

L’enemistat de Duran amb Farró derivava d’un plet que guanyà el segon i que representava haver-li de pagar una quantitat respectable de diners, que ell ja no va poder veure mai, en un termini breu de dies. L’Audiència de Barcelona, el 18 d’octubre de 1889, en un judici procedent del Jutjat de Primera Instància de Girona –sobre reclamació de béns i indemnització de danys i perjudicis, promoguda per Farró–, dictà sentència contra Joaquim Duran Turrós, Magdalena Traiter Albertí i Elvira Duran Traiter, les dues darreres esposa i filla del primer processat:

---

2. Joaquim Duran Turrós i Magdalena Traiter Albertí foren, per la banda materna, besavis de l’historiador Santiago Sobrequés Vidal (Girona, 1911-1973).

Fallamos: que debemos condenar y condenamos [els tres elements esmentats], en concepto de usufructuarios los dos primeros y donataria la última de los bienes que constituyeron el patrimonio de Don Antonio Vilella, a que en el término de diez días paguen al Don Narciso Farró, como heredero de D^a. María Farró, nueve mil cuatrocientas ochenta y ocho pesetas y noventa y siete céntimos, que suman en junto las cantidades objeto de la demanda por la dote y esponsalicio de su causahabiente y por el importe de la redención de los dos censales y nueve censos y pago de pensiones atrasadas que satisfizo aquélla por cuenta de su difunto esposo, con más los intereses de dicha suma a razón de un seis por ciento anual desde dos de setiembre de mil ochocientos ochenta y cinco...

No era la primera vegada que Farró havia de recórrer als tribunals de justícia per reclamar allò que li pertocava. La mort sobtada va impedir-li, però, que pogués veure el resultat final d'altres procediments que tenia engegats. Per exemple, la querella que havia presentat contra Miquel Vidal Llumbart, rector de la parròquia d'Orriols.

La seva vídua, Càndida Subirats, va morir el 12 de gener de 1892, quan tenia 57 anys. L'herència de la família Farró-Subirats –perquè no van tenir descendència– va correspondre a Francesc Auguet Farró, veí del Pontmajor, fill de Josep Auguet Mestres i Maria Farró Montaner, aquesta darrera neboda de Narcís Farró.³ Tant

---

3. Francesc Auguet Farró va morir, el 9 de març de 1934, essent vocal del consell d'administració de la Caixa d'Estalvi de la Generalitat a Girona. La memòria de la Comissaria de la Generalitat deia que "era un ciutadà digníssim que havia posat en l'exercici del càrrec que li fou confiat tot l'interès i afecte per tal que la Caixa d'Estalvi assolís sempre una major vitalitat i es consolidés definitivament com una de les primeres institucions populars de crèdit a les nostres comarques. Amb ell ha perdut la Comissaria un excel·lent col·laborador, el record del qual ha d'ésser un estímulo per a tots els qui el tractarem" (*La Generalitat de Catalunya a les comarques gironines. Report de la Comissaria delegada MCMXXXIII*, Girona, 1934, p. 115).

Josep Auguet Mestres, fabricant, com un dels seus quinze fills⁴ –Gabriel Auguet Farró– van ser regidors en futurs ajuntaments de la ciutat. En 1898, l'esmentat Francesc Auguet seguí judici contra veïns de Cassà de la Selva que s'havien compromès a retornar diners a Narcís Farró i no ho havien efectuat.

---

4. Francesc, Coloma, Dolors, Joaquim, Montserrat, Emili, Mercè, Josep, Maria, Anna, Víctor, Camil, Baltasar, Rosa (casada amb Carles Rahola) i Gabriel.